

2009/2

Afgiftekantoor: Brussel X 1/2/19

Klimaat en mobiliteit met elkaar verzoenen

DOSSIER :
Hoog tijd om de energieriem
aan te halen!

Jaarrapport 2008

GREENPEACE

Magazine • Driemaandelijks • Zomer 2009 • juni - juli - augustus • 21ste jaargang • nr 82

www.greenpeace.be

Er komt niet altijd een tweede kans

De impact van de financiële crisis is jammer genoeg voelbaar voor onze medeburgers hier en elders in de wereld. In een dergelijke chaos komen twee vragen bovendien: 'Wat kunnen we doen om een herhaling te vermijden?' en 'Hoe raken we hieruit?'.

In de eerste plaats zijn maatregelen nodig om de banken en de financiële wereld te reguleren. Maar we moeten stilaan ook beseffen dat de economische evolutie van de voorbije jaren, waarbij extreem consumentisme en onvoorwaardelijke groei de boventoon voerden, nefast is voor het voortbestaan van onze planeet. Het wordt ook tijd dat de prijzen van de goederen een afspiegeling vormen van de werkelijke milieukosten en dat er een fiscale hervorming komt met een zwaardere belasting voor wie de natuurlijke rijkdommen opsoupeert of te veel CO₂ uitstoot. Tenslotte is het noodzakelijk om de berekening van het bruto binnenlands product (bbp) te herzien om te vermijden dat de uitputting van de natuurlijke rijkdommen zich vertaalt in een stijging van het bbp, zoals vandaag het geval is.

Voor het antwoord op de tweede vraag zoeken regeringen wereldwijd inspiratie bij de vooroorlogse Amerikaanse president Roosevelt en zijn New Deal. Ze willen opnieuw massaal overheidsgeld pompen in de heropleving van de op hol geslagen markten. Dat is op zich een mooi en sterk initiatief. Is er voldoende geld voor uitgetrokken? Wat met de overheidstekorten die daardoor ontstaan? Het is niet onze taak om die vragen hier te beantwoorden, maar we hebben wel het gevoel dat er met de herstelmaatregelen een opportuniteit werd gemist. De veelbesproken Green New Deal, zowel aangeprezen door de Britse New Economics Foundation als door onze voormalige directeur Olivier Deleuze bij UNEP ⁽¹⁾, had dé oplossing kunnen bieden voor een economische relance met veel werkgelegenheid. De Green New Deal zou het hoofd kunnen bieden aan de klimaatcrisis, waarvan de gevolgen nog veel ernstiger zullen uitdraaien dan die van de financiële crisis.

Het heeft dan ook geen zin om te investeren in infrastructuurwerken die niet gericht zijn op het beperken van de CO₂-uitstoot. Er is dan wel geen sprake van een Green New Deal, maar wij hebben toch de mogelijkheid om onze stem te laten horen tijdens de komende verkiezingen: in de hoofden van zowel Vlaamse als Waalse politici schuilen achterhaalde ideeën. Denk aan het voorstel om de capaciteit van de Brusselse Ring uit te breiden tot 12 of zelfs 17 rijstroken! Alsof politici niet weten dat het transport goed is voor meer dan 18 % van de CO₂-uitstoot. Ieder van ons moet op 7 juni zijn stem laten horen, zodat we deze tweede kans niet laten schieten.

Michel Genet
Directeur Greenpeace België

⁽¹⁾ het Milieuprogramma van de Verenigde Naties.

2009/2 Zomer

[INTERNATIONAAL]

3 **Blik op de wereld**

In vogelvlucht een kijk op acties in alle hoeken van de wereld

4-5 **Biodiversiteit**

Zal het Amazonewoud plaats blijven ruimen voor weiland?

6 **Giftige stoffen**

Philips kleurt een beetje groen

[IN BELGIË]

7 **Biodiversiteit**

Industriële houtkap bedreigt de Congoese bossen

8-9 **Klimaat**

België kan zonder kernenergie

10-11 **Klimaat**

Klimaat en mobiliteit met elkaar verzoenen

12 **Klimaat**

Financiënministers mogen de zaal niet uit. Doe ook iets voor het klimaat!

13-14 **Greenpeace en u**

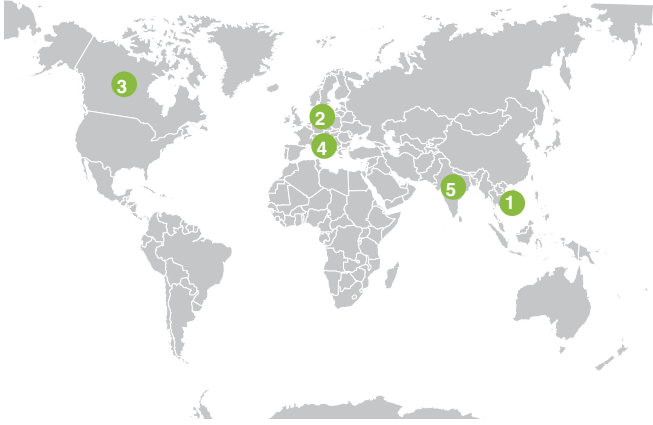
Uw mening telt
Neem zelf deel aan Greenpeaceacties!
Greenpeace steunen via een legaat of schenking

[DOSSIER]

Wetenschappers stellen onomwonden dat de geïndustrialiseerde landen hun CO₂-uitstoot drastisch en snel moeten verminderen. Iedereen moet zijn steentje bijdragen: de politiek, de industrie en wij allemaal. In veel campagnes van Greenpeace staat het zogenaamde CO₂-dieet centraal. Dat we daarvoor niet hoeven in te boeten aan comfort, blijkt uit dit dossier. Iedereen op de CO₂-weegschaal dus.

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace in België ■ **Redactie en vertaling:** Joke Buts, Jelle De Mey, Lieve De Meyer en Caroline Vetter ■ **Druk:** Massoz ■ **Gedrukt op** Cyclus Print, 100 % gerecycleerd, niet chloorgebleekt papier ■ **Werken mee aan dit nummer:** Natacha Adam, Fawaz Al Bitar, Jonas Hulsens, Elysabeth Loos, Petra Matthes, Joeri Thijs, Jan Vande Putte ■ **Foto cover:** © Greenpeace/Reynaers ■ **Verantwoordelijke uitgever:** Michel Genet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel, tel 02 274.02.00, fax 02 274.02.30 ■ **Greenpeace** is een onafhankelijke, geweldloze en niet politieke organisatie die tot doel heeft milieubedreigingen aan te klagen en oplossingen aan te dragen. Greenpeace steunt enkel op giften van sympathisanten.

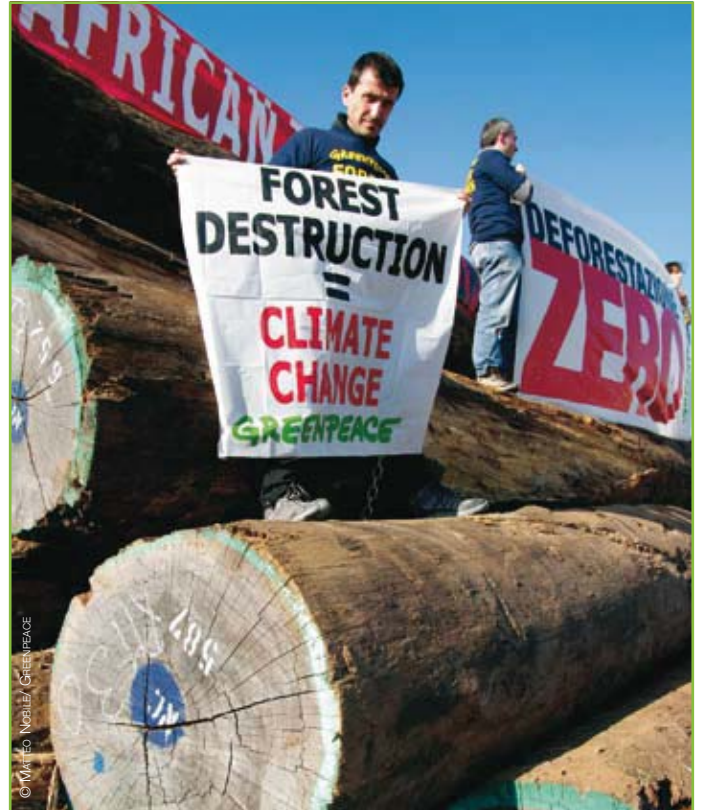

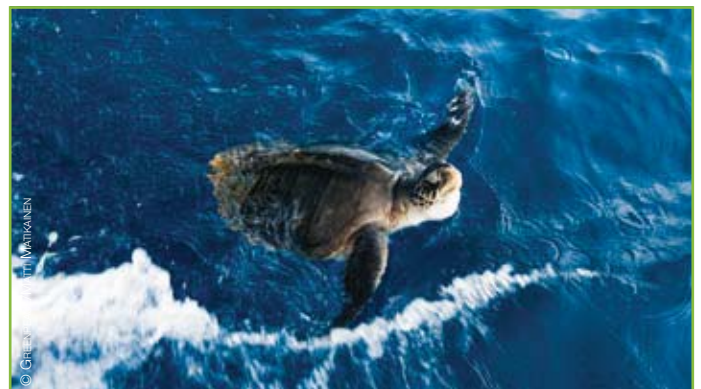
1 FILIPIJNEN, THAILAND De rijstterrassen van Ifugao op de Filipijnen, die op de werelderfgoedlijst van de Unesco staan, zijn ggo-vrij verklaard. Om die verklaring te ondersteunen, bracht Greenpeace er de boodschap 'GMO free zone' aan. In Thailand plantten honderden sympathisanten, vrijwilligers en boeren biologische rijst aan in de provincie Ratchaburi. In een poging om een kunstwerk te maken gebruikten ze twee verschillende soorten rijstzaad. Daardoor zullen de velden groen en paars kleuren wanneer de planten over vier maanden geoogst worden. Die acties gebeurden niet toevallig: het rijke Aziatische erfgoed aan rijstvariëteiten wordt bedreigd door de ontwikkeling van ggo's die de biodiversiteit, de inkomsten van de boeren en de keuze van de consumenten in het gedrang brengen. Met deze acties roept Greenpeace de nationale overheden op niet te zwichten voor de druk van de machtige agrochemische bedrijven en het verbod op de teelt van ggo's te handhaven.

2 DUITSLAND Transgene gewassen zijn duidelijk niet zo populair. Duitsland is al het zesde land van de Europese Unie dat de teelt van genetisch gewijzigde MON810-mais van Monsanto verbiedt. Dat is het enige transgene gewas waarvan de commerciële teelt is toegestaan in de EU. Eerder al hadden ook Frankrijk, Griekenland, Oostenrijk, Hongarije en onlangs ook nog Luxemburg een gelijkaardige beslissing genomen.

3 CANADA Hoera! De regering van Brits-Columbia heeft een plan aangekondigd om het Great Bear-regenwoud te beschermen. Dit historische nieuws is het resultaat van een campagne die Greenpeace al meer dan tien jaar voert om de toekomst van dit bos veilig te stellen. Het gaat hier om een van de strengste programma's in Noord-Amerika: in sommige delen van het bos is de houtkap wettelijk verboden, in andere is alleen nog een weinig schadelijke ontginning toegestaan, die onder andere de levenswijze van de plaatselijke bevolking moet respecteren. Voortaan is een gebied zo groot als België gevrijwaard van exploitatie.

4 ITALIË In de haven van Ravenna ketenden actievoerders zich vast aan een vracht illegaal hout uit de bossen van Liberia. Tegelijk ontrolden andere actievoerders in Rome in de buurt van het Colosseum een spandoek aan de ingang van een van de belangrijkste metrostations van de stad. Zij illustreerden het traject dat dit hout had afgelegd: het was illegaal gekapt in de bossen in Liberia en vervolgens via de haven van Ravenna naar Italië vervoerd om te worden gebruikt voor renovatiewerken aan de metro. Greenpeace waarschuwde er ook voor dat ontbossing bijdraagt aan de klimaatverandering.

5 INDIA Het bedrijf Tata haalde de voorpagina's met de lancering van de Nano, de goedkoopste auto ter wereld. Maar daarachter schuilt een minder fraai verhaal: in Dhamra bouwt Tata een haven die een strand bedreigt waar duizenden warana's hun eieren leggen. De graafwerken zijn al begonnen. De haven zal veel verkeer en industrie aantrekken. En dat zou de schildpadden snel fataal worden. Meer dan 100.000 mensen stuurden een mail om hun bezorgdheid te uiten, 200 wetenschappers spraken zich uit tegen de bouw van de haven, Greenpeace voerde verschillende acties,... maar de bouwwerken gaan gewoon door. Greenpeace blijft dit schandaal internationaal aanklagen in de hoop dat Tata het project laat varen.

Zal het Amazomewoud plaats blijven ruimen voor weiland?

Om de ergste gevolgen van de klimaatverandering af te wenden, moet er volgens klimaatdeskundigen onder andere snel een einde komen aan de ontbossing van het Amazonewoud. Dat lijkt op dit moment onhaalbaar: de bossen moeten er plaats ruimen voor weiland. Greenpeace ging ter plaatse de schade opmeten, in de hoop de politici te kunnen overtuigen dat ze echt werk moeten maken van de bescherming van het Amazonegebied.

Er zijn veel redenen om het Amazonewoud te redden. Allereerst wonen er in het grootste tropische bosgebied ter wereld twintig miljoen mensen, die voor hun overleven sterk afhankelijk zijn van het woud. Ten tweede huist er een enorme rijkdom aan dieren en planten die ook aangewezen zijn op het woud. Tot slot mogen we niet vergeten dat het Amazonewoud een echt koolstofreservoir is, waardoor het gebied een belangrijke rol speelt in de regeling van het klimaat op aarde.

Maar het Amazonegebied heeft het steeds moeilijker om die sleutelrol te vervullen: de bossen worden er een na een platgebrand. Daarbij komt de koolstof uit de bomen vrij in de atmosfeer. Jaarlijks gaat het om meer dan 800 miljoen ton CO₂. De situatie is zo ernstig dat Brazilië het land is met de vierde grootste uitstoot van broeikasgassen ter wereld. Driekwart van die uitstoot is een rechtstreeks gevolg van het verdwijnen van het woud.

Veeteelt belangrijkste oorzaak van ontbossing

De veeteelt is momenteel de belangrijkste motor achter de massale ontbossing. Sinds het begin van de jaren 1970 heeft deze activiteit zich voortdurend uitgebreid. In het Braziliaanse deel van het woud wordt 80 % van de ontboste gronden omgezet in weiland voor het vee. Tussen 1996 en 2006 zijn tien miljoen hectaren kaalgekapte voor de veeteelt – een gebied dat in overeenkomst met IJsland. Brazilië is wereldwijd de belangrijkste uitvoerder van rundvlees en wil tegen 2018 60 % van de wereldmarkt in handen hebben, wat neerkomt op een verdubbeling van zijn huidige aandeel.

Doordat de gronden tegen een lage prijs worden aangekocht, is de veeteelt een

rendabele activiteit, die zich uitstrekt zo ver het oog reikt. Als gevolg daarvan duiken er ook zowat overal wegen op om de weiden te bereiken, en om de runderen te vervoeren naar de talrijke slachthuizen in de regio. De voorbije dertig jaar werden er in het Braziliaanse Amazonegebied tien keer meer wegen aangelegd.

Bos dat niet wordt omgezet in weiland voor het kweken van runderen, waarvan het vlees naar onze landen wordt geëxporteerd, veranderen in uitgestrekte sojaplantages. Die dienen op hun beurt om ons vee te voeden. De ecologische ramp zou ongetwijfeld nog veel groter zijn geweest indien er in 2006 geen moratorium was ingesteld op de aanleg van nieuwe sojaplantages in de pas ontboste gebieden.

Greenpeace brengt de ontbossing in kaart

Om de omvang van de problematiek in beeld te brengen, hebben deskundigen van Greenpeace een volledige analyse uitgevoerd in Mato Grosso ⁽¹⁾, de Braziliaanse deelstaat waar de ontbossing het grootst

is. Daar treffen we ook de meeste veeteelt aan: deze ene staat telt meer dan 25 miljoen koeien.

Concreet hebben de experts met behulp van allerlei analysetechnieken en door het vergelijken van satellietbeelden en gegevens de uitbreiding van de infrastructuur, zoals wegen en installaties voor de landbouwindustrie, aangetoond. Op basis van die analyse hebben zij vervolgens acht kaarten opgesteld die duidelijk illustreren in welke mate de tropische oerbossen voor de bijl gaan ten voordele van de veeteelt.

Greenpeace zal met die kaarten in de hand druk uitoefenen op de Braziliaanse overheid en haar erop wijzen dat het hoog tijd is om echt werk te maken van het behoud van het Amazonewoud. Voor Greenpeace moet er tegen 2015 een einde komen aan de ontbossing in het gebied.

– Caroline Veter

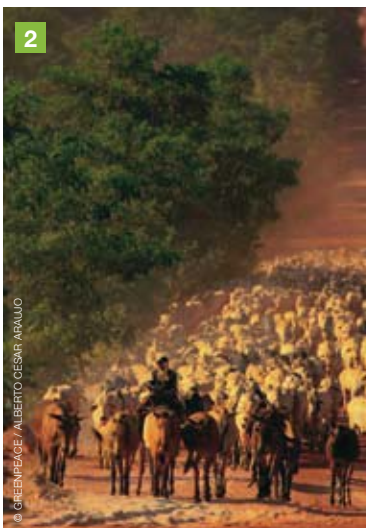
⁽¹⁾ Amazon Cattle Footprint, Greenpeace Brazilië, beschikbaar op www.greenpeace.org

Bosbescherming is goed voor het wereldwijde klimaat

In het kader van een nationaal plan voor de klimaatverandering heeft Brazilië zich er eind 2008 toe verbonden om de ontbossing tegen 2017 met 72 % terug te dringen. Dit eerste initiatief van de Braziliaanse overheid is natuurlijk een heel goede zaak, maar de doelstelling is niet krachtig genoeg. Wetenschappers menen dat er uiterlijk tegen 2015 sprake moet zijn van 'zero ontbossing' om een drastische klimaatverandering te vermijden. Hoe kan Brazilië trouwens zijn doelstelling tegen 2017 nakomen, wanneer het maar blijft bos kappen voor de omzetting naar weiland en blijft subsidies geven aan de veeteeltsector?

De geïndustrialiseerde landen moeten ook een rol spelen: in het kader van de strijd tegen de klimaatverandering moeten zij dringend een internationaal financieel mechanisme op poten zetten voor de strijd tegen de ontbossing, die goed is voor een vijfde van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen.

1 Slachthuis in het hartje van het Amazonegebied.

2 De veeteelt is de belangrijkste oorzaak van de ontbossing in het Amazonewoud.

3 Steeds meer Amazonewoud wordt platgebrand.

4 Steeds vaker moet het bos wijken voor landbouwgrond.

5 Actievoerders van Greenpeace bakenen een deel van het woud af om er de veeteelt te verbieden.

Philips kleurt een beetje groen

Greenpeace voert al jaren campagne om de elektronicasector 'groener' te maken. Door regelmatig een klassement van elektronicabedrijven te publiceren, speelt Greenpeace de concurrentie tussen de bedrijven uit. De meeste van hen hebben inderdaad de kwaliteit van hun producten of hun diensten verbeterd. Begin 2009 besloot Philips uiteindelijk de financiële verantwoordelijkheid op zich te nemen voor het recycleren van zijn producten.

Door die verantwoordelijkheid te aanvaarden, zet Philips een grote stap naar een oplossing voor de problemen die onze afgedankte televisietoestellen, computers en gsm's veroorzaken. De recyclagekosten zijn immers afhankelijk van de hoeveelheid giftige stoffen die de producten bevatten. Om die kosten te drukken, zullen de producenten – in dit geval Philips – proberen milieuvriendelijkere producten te maken. Hoe creatiever een onderneming 'groenere' producten kan aanbieden, hoe lager doorgaans de kosten voor recyclage bedragen.

Greenpeace en zijn sympathisanten droegen bij aan deze overwinning

Het hele jaar 2008 heeft Greenpeace allerlei initiatieven genomen om de electronicagigant van koers te laten veranderen. Maandenlang voerden deskundigen van Greenpeace de druk op Philips op: door onderhandelingen met de top van de multinational, een toespraak tijdens de aandeelhoudersvergadering, gesprekken met de algemeen directeur enzovoort. En terwijl de experts hun lobbywerk deden, voerden

anderen actie aan de kantoren van Philips in India, Denemarken, Rusland, Italië en Duitsland.

Greenpeace trok ook naar Ghana, waar een deel van ons elektronisch afval op illegale wijze terecht komt. Op de sloopplaatsen trof Greenpeace televisieschermen en andere toestellen aan van de merken Canon, Dell, Microsoft en ook Philips. De arbeiders ter plaatse, onder wie ook veel kinderen, slopen de toestellen om er de herbruikbare metalen uit te halen. Ze worden daarbij rechtstreeks blootgesteld aan de giftige stoffen die in de apparaten zitten. De actievoerders namen stalen van water dat zwaar was vervuild met dit 'vergift' en deelden die uit voor het internationale hoofdkantoor van Philips in Amsterdam. Op die manier herinnerden de actievoerders de multinational aan zijn verantwoordelijkheid voor de enorme toxische vervuiling in Ghana.

We mogen hier zeker ook niet de onvoorwaardelijke steun vergeten van de 47.000 sympathisanten over de hele wereld die de

algemeen directeur van Philips aanschreven om aan te dringen op financiële verantwoordelijkheid voor de recyclage van zijn producten.

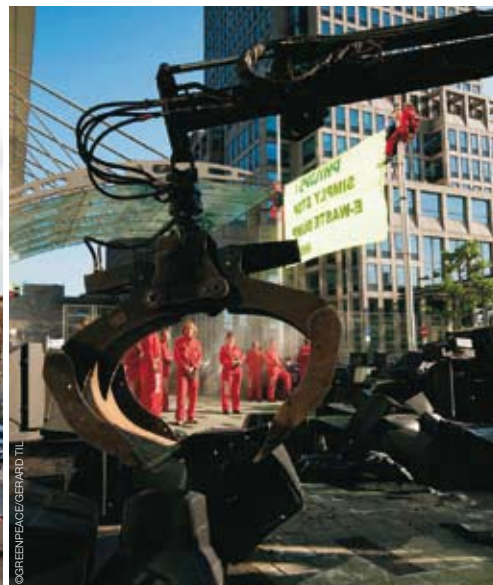
Door die combinatie van lobbywerk en (elektronische) actie gaf Philips uiteindelijk toe. Sindsdien is het bedrijf opgeklommen van de 15de naar de 4de plaats in het Greenpeaceklassement van elektronicabedrijven.

– Caroline Veter

■ Wat kunt u doen?

Bent u van plan om binnenkort een nieuwe computer te kopen? Breng dan uw oude computer naar het containerpark of 'ruil' hem in voor een nieuwe computer: verkopers zijn tegenwoordig verplicht om bij aankoop uw oude toestel terug te nemen. En raadpleeg zeker onze 'gids voor groenere elektronica' op www.greenpeace.be (rubriek Wat kunt u doen?/Als consument). Daar ontdekt u welke inspanningen de verschillende bedrijven leveren om hun elektronische apparaten milieuvriendelijker te maken.

In Moskou, Kopenhagen en Amsterdam voerde Greenpeace actie om Philips aan te sporen zijn recyclagebeleid te verbeteren. Dat is inmiddels gebeurd.

Industriële houtkap bedreigt de Congolese bossen

Sinds enkele maanden heeft Greenpeace zijn deuren geopend in de Democratische Republiek Congo. Natacha Adam, verantwoordelijke voor de Congocampagne bij de Belgische afdeling van Greenpeace, reisde in april naar Kinshasa om poolshoogte te nemen op het terrein. Daar sprak ze met Raoul Monsembula, haar collega van het Afrikaanse kantoor.

Waar bevindt zich het kantoor van Greenpeace in Congo en hoeveel mensen werken er?

Het kantoor is gevestigd in Kinshasa, in de

gemeente Gombe. Momenteel werken er vijf mensen: een verantwoordelijke voor de bossencampagne, een politiek adviseur, een verantwoordelijke voor de administratie, een chauffeur die ook logistieke ondersteuning biedt en een nachtwaker.

Kan u kort het probleem van de ontbossing in Congo schetsen?

De ontbossing heeft verscheidene oorzaken, maar de belangrijkste is de industriële houtkap. De plaatselijke bevolking en de inheemse volkeren die van en in het woud leven, hebben geen voordeel bij die exploitatie. De ambachtelijke houtkap, het platbranden van gronden voor de landbouw en het gebruik van hout voor huishoudelijke doeleinden zijn misschien andere mogelijke bedreigingen, toch blijft de industriële houtkap de belangrijkste motor achter de ontbossing.

Wat is het voordeel van een plaatselijk kantoor?

Een kantoor in Congo is een grote troef, omdat Greenpeace op die manier recht-

De verdere verwoesting van het woud vormt een bedreiging voor de levenswijze van de plaatselijke bevolking.

streeks voeling heeft met de realiteit op het terrein en regelmatig naar het woud kan gaan. Zo kunnen we beter het bosbeleid van de regering beïnvloeden.

Hebt u contact met de plaatselijke gemeenschappen die er wonen?

Ja, wij gaan minstens één keer om de drie maanden op het terrein. Een groot deel van het woud is nog ongerept, omdat het zich in moeilijk toegankelijk gebied bevindt. Wij hebben regelmatig contact met de plaatselijke bevolking en praten veel met de mensen, vooral over de principes van goed bosbeheer en over de bescherming van het woud.

Hoe reageren de mensen die in het woud wonen op de houtkap?

Er zijn heel vaak conflicten tussen de plaatselijke bevolking, de inheemsen en de houtkapbedrijven. De plaatselijke bevolking zijn de mensen die rond de houtkapconcessies wonen, de inheemse bevolking zijn de pygmeeën, de eerste bewoners van de bossen. Sommigen onder hen, zoals de inwoners van het dorp Alibuku op 36 km van Kisangani in de Oostelijke Provincie, zijn momenteel in een proces verwikkeld tegen de houtkapsector, in dit geval tegen het bedrijf TMB dat zich niet heeft gehouden aan de voorwaarden die waren afgesproken met de inwoners. De bevolking is al verscheidene keren in opstand gekomen tegen deze exploitanten. Jammer genoeg kiest de politie altijd de kant van de houtkapbedrijven en intimideert zij de plaatselijke bevolking. Bij sommige opstanden zijn zelfs enkele doden gevallen.

Welke plannen hebt u voor de periode 2009-2010?

Tussen 2009 en 2010 willen wij vooral het proces van de omzetting van bestaande in nieuwe houtkapvergunningen via contracten opvolgen. Andere aandachtspunten zijn de handhaving van het moratorium op nieuwe houtkapvergunningen en de participatieve

afbakening van de Congolese bossen (het opstellen van een ontwikkelingsplan voor de bossen met inspraak van de plaatselijke bevolking). Wij ondersteunen de plaatselijke gemeenschappen ook bij het ondertekenen van bestekken. En ten slotte lobbyen wij voor een nulontbossing en voor het invoeren van 'Forests for Climate', een internationaal financieringsmechanisme waardoor het meer oplevert om ongerepte bossen te beschermen dan om ze massaal te verwoesten.

Wat verwacht u van de Belgische afdeling van Greenpeace?

Wij willen dat jullie het Belgische publiek sensibiliseren voor de problemen in de Congolese bossen en dat jullie invloed uitoefenen op de politieke beslissingen in deze sector.

– Interview door Natacha Adam

Ongeveer 40 miljoen mensen hangen voor hun levensonderhoud af van de bossen in het Congobekken.

België kan zonder kernenergie

De wet op de kernuitstap voorziet de sluiting van alle Belgische kerncentrales tegen 2025. Is dit realistisch in ons land, waar kernenergie meer dan de helft van de elektriciteit produceert? Ja, op voorwaarde dat er nu wordt geïnvesteerd in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Een interview met Jan Vande Putte, die voor Greenpeace Belgium het dossier kern-energie van nabij volgt.

Hoe staat het met de kernenergie in de Europese Unie?

Zij gaat achteruit! Binnen het Europa van de 15 werd sinds 1999 geen enkele reactor meer

in gebruik genomen. Bepaalde centrales hebben zelfs de deuren gesloten! In Finland en Frankrijk zijn wel reactoren in aanbouw, maar de werken lopen jaren vertraging op en de budgetten zijn al mateloos overschreden. Eigenlijk worden er veel projecten aangekondigd, maar zijn er weinig concrete realisaties.

Kunt u iets meer vertellen over de kernuitstap in België?

In 2003 stemde ons land een wet over de kernuitstap. Die voorziet een geleidelijke stopzetting van kernenergie, te beginnen met de sluiting van de drie kleinste en oudste reactoren in 2015 en vervolgens de sluiting van de laatste vier reactoren tussen 2022 en 2025. De wet was destijds een politiek compromis, aangezien ze werd goedgekeurd in ruil voor een verlenging van de levensduur van de kerncentrales. Aanvankelijk zouden die dertig jaar meegaan, maar als zij nu worden gesloten op het door de wet voorziene moment, zullen zij al veertig jaar in gebruik zijn.

Sommigen, zoals Electrabel, stellen die wet vandaag opnieuw in vraag. Zij betwijfelen of de kernuitstap haalbaar zal zijn. Maar laten we duidelijk zijn: het is een heel gevaarlijk avontuur om de reactoren langer dan veertig jaar in dienst te houden. Wij hebben geen enkele ervaring met dergelijke verouderde centrales. De voorbije jaren is het aantal ernstige incidenten in de verouderende Europese kerninstallaties aanzienlijk toegenomen, vooral in Zweden en Duitsland.

De echte discussie is dus niet of de kerncentrales al dan niet moeten worden gesloten, maar wel door wat we ze gaan vervangen: moeten we nieuwe kerncentrales bouwen? Vanuit economisch en ecologisch oogpunt zou dat werkelijk absurd zijn. Kernenergie is een heel dure vorm van energie, die ook heel wat risico's met zich mee brengt. Bovendien is er nog het probleem van het radioactief afval, waar vandaag niemand raad mee weet. Investeren in steenkoolcentrales is uiteraard uitgesloten, gezien hun impact op de opwarming van de aarde.

Wij vinden dat hernieuwbare energie en energie-efficiëntie de fakkel moeten overnemen. We moeten vandaag de juiste beslissingen nemen en investeren in deze terreinen om morgen de kernuitstap mogelijk te maken. Windenergie heeft bijvoorbeeld al een plaats veroverd in Europa. De plannen die wij tien jaar geleden hadden op het vlak van windenergie, zijn vandaag werkelijkheid geworden. Sterker nog, de huidige situatie overtreft onze verwachtingen van toen. Europa heeft vorig jaar meer dan 8.500 MW capaciteit aan windenergie ontwikkeld, wat overeenstemt met de hoeveelheid elektriciteit die twee grote kerncentrales opwekken. Bovendien heeft windenergie nog een enorm ontwikkelingspotentieel, vooral in België.

Is het realistisch om de eerste reactoren in 2015 te sluiten?

De reactoren die in 2015 dicht gaan, hebben een gecombineerd vermogen van ongeveer 1.700 MW of 11 % van de Belgische productiecapaciteit. Met de geplande en lopende investeringen zoals in windenergie en warmtekrachtkoppeling vormt dit geen probleem. Maar als de kernuitstap opnieuw ter discussie staat, dreigen investeerders hun plannen terug in de kast op te bergen. We worden dan meer dan vroeger afhankelijk van verouderde en steeds gevaarlijkere kern- en steenkoolcentrales.

En in 2025?

Op dat moment moet ongeveer 4.100 MW vermogen aan kernenergie worden vervangen. Dat is een uitdaging, maar het blijft perfect haalbaar. Windenergie op zee zou op betrouwbare wijze ongeveer 4.000 MW kunnen leveren, wanneer de windmolenparken in de Noordzee onderling met elkaar worden verbonden. Warmtekrachtkoppeling kan ook verscheidene duizenden MW leveren. België zou zelfs zijn overschot aan groene stroom kunnen verkopen. Ons land kan nog veel meer doen als het ambitieuze maatregelen neemt om zijn energieverbruik te beperken. Het is een realistische uitdaging.

Hoe ver staan we vandaag?

Slechts 1,7 % van de energie die in België wordt geproduceerd, is momenteel afkomstig uit hernieuwbare bronnen. Dat is een peulschil. Dat heeft vooral te maken met de monopoliepositie van Electrabel, dat nagenoeg niet investeert in hernieuwbare energie in België. En België heeft evenmin een ambitieus beleid op het vlak van energie-efficiëntie. Met andere woorden: ons land heeft een grote achterstand in te halen en zou beter eens kijken wat er bij sommige van onze burens gebeurt, bijvoorbeeld in Duitsland.

Nochtans was de situatie ooit anders: aan het begin van de jaren 1980 behoorde België met zijn windmolenpark in Zeebrugge tot de top op het vlak van windenergie. Samen met Denemarken waren we koploper in het peloton. Maar de Denen zijn verder blijven inzetten op windenergie, terwijl België liever wilde investeren in nucleaire technologie, zoals in de kweekreactor van Kalkar in Duitsland, en in fossiele brandstoffen.

Kan België die achterstand nog inhalen?

Absoluut. De Belgische regering lijkt trouwens te beseffen dat het de hoogste tijd is om in actie te komen. In 2008 liet

Greenpeace een uitgebreide studie uitvoeren om te wijzen op het enorme potentieel van de onderlinge verbinding van de off-shore windmolenparken in de zeven landen aan de Noordzee. Dit project zou trouwens een betrouwbare energiebevoorrading garanderen: als er bij ons weinig wind is, nemen de windmolens in een ander land het gewoon over. Ook waterkrachtcentrales in Scandinavië kunnen aan zo'n netwerk gekoppeld worden. Dit rapport was duidelijk een schot in de roos: er bestaat nu een akkoord tussen de staatshoofden van de betrokken landen (waaronder België) om dit project te ontwikkelen. Onze minister van Klimaat en Energie, Paul Magnette, heeft flink rekening gehouden met de conclusies van onze studie. Hij leidt momenteel een werkgroep met zijn Franse, Nederlandse, Luxemburgse en Duitse collega's om na te gaan welke mogelijkheden er zijn om dit netwerk op te zetten. De plannen begin-

nen trouwens vorm te krijgen: er ligt al een kabel tussen Noorwegen en Nederland en er lopen ook besprekingen om België te verbinden met Groot-Brittannië. Het project kan tegen 2020 volledig operationeel zijn. Dat biedt België een unieke kans om zijn achterstand goed te maken.

Maar is het financieel ook realistisch?

Ja, de Belgische consumenten hebben jarenlang miljarden euro's te veel betaald aan Electrabel voor de financiering van de kern- en steenkoolcentrales die al waren afgeschreven. Al deze onrechtmatige winsten die Electrabel jarenlang heeft opgestreken, moeten vandaag worden teruggevorderd. Het proces staat momenteel op de sporen, maar wij blijven druk uitoefenen om nog meer middelen terug te krijgen en vooral om die te laten investeren in hernieuwbare energie, zoals in een netwerk van windmolenparken.

Heeft Greenpeace nog andere plannen voor de komende maanden?

In juli zal minister van Klimaat en Energie Magnette een studie publiceren over de energietoekomst van ons land. Wij zullen al het mogelijke doen om ervoor te zorgen dat die studie ook rekening houdt met het aspect van energie-efficiëntie. De beste energie is nog steeds de energie die we niet verbruiken. Verder blijven wij de wet op de kernuitstap van dichtbij volgen, net als de plannen voor de bouw van een nieuwe steenkoolcentrale in Antwerpen. Het zou absurd zijn om het ene probleem op te lossen door een ander te creëren. Op termijn kunnen wij perfect zonder vervuilende energievormen als steenkool en kernenergie. Maar daarvoor moeten we wel vandaag de noodzakelijke investeringen doen.

– Interview door Caroline Veter

© LANDROCK/GETTY IMAGES

Klimaat en mobiliteit met elkaar verzoenen

26 april om 8 uur 's ochtends op de Brussels Ring. Met 180 m² kunstgras uitgerold over drie rijstroken en reusachtige pictogrammen gaven de actievoerders een duidelijk signaal: de plannen voor de verbreding van de Ring (tot 17 rijstroken) zullen ertoe leiden dat het klimaat ontspoord. Hoewel ze snel weer verdwenen waren, gaven de actievoerders aan de vooravond van de regionale verkiezingsstrijd de aanzet tot het debat. De volgende regeringen kunnen niet om mobiliteit en de bijhorende gevolgen voor het klimaat heen.

Eigenlijk ging Greenpeace ook al langs bij de politieke partijen die zich opmaken voor de regionale verkiezingen van 2009. André Antoine (cdH), Benoît Lutgen (cdH) en Kris Peeters (CD&V) kregen actievoerders over de vloer die in naam van de strijd tegen de klimaatverandering een duurzame mobiliteit eisten. Want daar gaat het uiteindelijk om. Hoe en wanneer gaan onze politici beslissen om klimaat en mobiliteit met elkaar te verzoenen?

Een vreemde grens...

In maart 2009 peilde Greenpeace bij de voorzitters van de democratische partijen naar hun intenties voor de volgende legislatuur. Daarbij tekende zich een vreemde

grens af. De Belgische politieke realiteit is nu eenmaal wat ze is. Uit het pre-electorale huiswerk dat de partijen voor Greenpeace maakten, bleek dat Vlaanderen aarzelt om zich op te maken voor het post-Kyototijdperk en dat Wallonië bereid is om iets te doen aan het klimaatprobleem, maar alleen buiten zijn eigen grondgebied. Laten we duidelijk te zijn: Open VLD, CD&V en sp.a staan gunstig tegenover de verbreding van de Brusselse Ring, net als Lijst Dedecker. De Franstalige partijen verzetten zich unaniem tegen de verbreding, maar sommige van hen aanvaarden wel de aanleg van de snelwegverbinding tussen Cerexhe, Heuseux en Beaufays (CHB) in de buurt van Luik. Deze noord-zuidkloof in de manier waarop

België de strijd tegen de klimaatverandering wil aanpakken, kan ons land schade berokkenen tijdens de onderhandelingen in de aanloop naar de klimaattop in Kopenhagen. Daar moet een nieuw internationaal klimaatverdrag uit de bus komen. De kloof toont ook in welke impasse België dreigt terecht te komen als het enerzijds dwingende doelstellingen moet aanvaarden om de uitstoot van broeikasgassen te beperken en anderzijds projecten blijft ontwikkelen die schadelijk zijn voor het klimaat.

Greenpeace wil precies voor dit risico waarschuwen. Het is de hoogste tijd om klimaat en mobiliteit met elkaar te verzoenen. De CO₂-uitstoot van de transportsector kent een recordstijging, zowel op Europees

Greenpeace toont op de Ring alternatieven voor 'koning auto'.

© GREENPEACE BELGIË

Actievoerders verschijnen op het toneel tijdens het verkiezingscongres van CD&V om een andere mobiliteit te eisen.

(+28 %) als Belgisch niveau (+27 %). Die stijging staat in schril contrast met de daling in alle andere sectoren samen (-3 %) ⁽¹⁾. Met andere woorden: onze klimaatonvriendelijke transportmiddelen ondermijnen de inspanningen van andere sectoren. Personenwagens spelen nog altijd een heel belangrijke rol en zorgen mee voor een hogere CO₂-factuur.

Projecten voor de uitbreiding van de wegeninfrastructuur kennen in België vaak een lange lijdensweg. De Brusselse Ring en

de CHB-verbinding zijn twee projecten die nog herzien kunnen worden.

Zal de economie daar ook geen gevolgen van ondervinden?

Het Vlaams Gewest heeft plannen om de Brusselse Ring te verbreden – op sommige plaatsen tot 17 rijstroken – om de logistieke functie van de zone rond de luchthaven te versterken. Maar gerenommeerde economen ⁽²⁾ menen dat de keuze voor ‘zuivere logistiek’ te weinig meerwaarde met zich

mee brengt, geen garanties biedt voor werkgelegenheid, maar wel enorme investeringen vergt en een aanzienlijke impact zal hebben op gezondheid en milieu. Anders gezegd: het risico bestaat dat sommige bedrijven met een grotere economische meerwaarde worden afgeschrikt door de opstoppen veroorzaakt door het vrachtwagenverkeer naar de luchthaven, en liever verhuizen of niet investeren in de regio.

Zullen de files niet afnemen als er twee keer zoveel rijstroken zijn?

Mobiliteitsdeskundigen stellen formeel dat het niet langer dan drie tot zeven jaar zal duren voor er na een uitbreiding van de infrastructuur opnieuw files ontstaan. Als het beleid niet verandert zal het aantal verplaatsingen verder stijgen en zelfs de geboekte vooruitgang op het vlak van CO₂-uitstoot door milieuvriendelijke voertuigen of brandstoffen teniet doen. We kunnen dus beter een bocht van 180° nemen en kiezen voor een andere mobiliteit ⁽³⁾.

– Elysabeth Loos

⁽¹⁾ Transport at crossroads, Europees Milieuagentschap EEA, p. 17.

⁽²⁾ Geert Noels, consultant macro-economie, tijdens een hoorzitting in het Vlaams Parlement.

⁽³⁾ Mededeling van het Federaal Planbureau, april 2009.

⁽⁴⁾ Milieubaten bij de aanwending van de waterweg in Brussel, onderzoek uitgevoerd door de VUB.

Welke alternatieven zijn er voor de XXL wegeninfrastructuur met XXL CO₂?

Er is actie nodig op veel verschillende terreinen om het autoverkeer te verminderen. Het gaat zowel om voorzieningen en infrastructuur als om de verkeersregeling en verkeersbelasting. Recepten om klimaat en mobiliteit met elkaar te verzoenen vereisen bijvoorbeeld maatregelen om het gebruik van waterwegen en spoorwegen te optimaliseren, onder andere voor het vrachtvervoer. Een onderzoek uitgevoerd voor de Brusselse haven schat dat 680.000 vrachtwagenritten vermeden kunnen worden door de haveninfrastructuur beter te gebruiken. Op die manier zou er elk jaar ongeveer 50.000 ton CO₂ kunnen vermeden worden! ⁽⁴⁾ Er is ook een diepgaande hervorming van de fiscale voordelen voor bedrijfswagens nodig. En ten slotte is berekend dat een eenvoudige beperking van de toegestane snelheid op de Brusselse Ring tot 100 km/u ook heel wat tonnen CO₂ zou vermijden.

Deze simulatie van de Ring van Brussel door Greenpeace laat toe in een oogopslag de twee opties van klimaatonvriendelijke of duurzame mobiliteit met elkaar te vergelijken.

Financiënministers mogen de zaal niet uit

Begin maart omsingelden 340 actievoerders de uitgangen van het Justus Lipsiusgebouw, waar op dat moment de Europese ministerraad van Financiën vergaderde. Greenpeace vroeg de ministers om afspraken te maken over een financieringsmechanisme waarmee de ontwikkelingslanden kunnen strijden tegen de klimaatverandering en ontbossing, en waarmee ze zich kunnen aanpassen aan de gevolgen ervan.

“Betaal voor de planeet”. Ontwikkelingslanden hebben financiële steun nodig om hun CO₂-uitstoot terug te dringen. Dat was de boodschap van actievoerders tijdens de Europese ministerraad van Financiën.

Het is van essentieel belang dat de ministers hulp aan de ontwikkelingslanden toezeggen om eind dit jaar tijdens de conferentie van de VN in Kopenhagen te komen tot een nieuw wereldwijd klimaatakkoord –

als opvolger van het Kyoto-protocol. In het kader van dit akkoord moeten de geïndustrialiseerde landen, die historisch gezien verantwoordelijk zijn voor de klimaatverandering, zich ertoe verbinden om hun uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 gezamenlijk met minstens 40 % te verminderen (in vergelijking met de uitstoot in 1990).

Ook de ontwikkelingslanden moeten een bijdrage leveren aan de internationale inspanningen door zich bereid te verklaren om hun uitstootstijging tegen 2020 met 15 tot 30 % terug te schroeven.

Is dat een aanvaardbare doelstelling? Ja, als de ontwikkelingslanden in ruil daarvoor financiële hulp krijgen van de geïndustrialiseerde landen. Die hulp zou tot 2020 110 miljard euro per jaar moeten bedragen. Daarvan zou de Europese Unie jaarlijks

ongeveer 35 miljard voor haar rekening moeten nemen, gezien haar historische verantwoordelijkheid en haar financiële slagkracht.

Greenpeace richtte zich met zijn actie niet alleen tot de ministers van Financiën, maar vooral tot de staats- en regeringsleiders die tien dagen later ook in Brussel bijeen zaten. Zij waren iets concreter dan hun collega's van Financiën, maar hebben nog altijd niet duidelijk beslist over de financieringsmechanismen en de inleg. De beslissing werd drie maanden uitgesteld. Dat is nog een goede reden om de druk binnen de Unie maar ook elders in de wereld op de ketel te houden: het protocol van Kopenhagen moet een ongezien klimaatakkoord worden!

– Fawaz Al Bitar

Doe ook iets voor het klimaat!

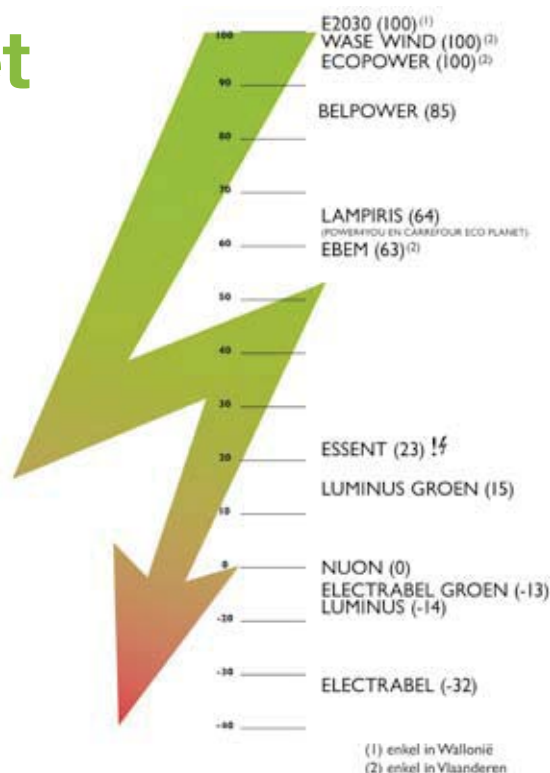
Onze campagne You've got the power⁽¹⁾ was bedoeld om zoveel mogelijk mensen te mobiliseren voor het klimaat.

Sindsdien hebben al meer dan 8.000 mensen onze oproep aan de Belgische regering ondertekend. Daarin vragen we de regering om wetten goed te keuren die een duurzame energietoekomst mogelijk moet maken en om te investeren in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Bedankt voor die massale reactie!

We mochten u ook in groten getale begroeten op onze 'energieker-mis', die we organiseerden in vijf grote steden. Daar informeerden onze vrijwilligers u op ludieke wijze over de energieproblematiek in ons land en over mogelijke alternatieven.

En ten slotte, als u nog niet bent overgestapt op groene energie, aarzel dan niet langer. Op die manier helpt u met een concreet gebaar het klimaat beschermen. Alle verdere informatie vindt u op www.greenpeace.be (Wat kunt u doen?).

⁽¹⁾ zie Greenpeace Magazine nr. 81.

Uw mening telt

We kregen veel reacties op onze vraag wat uw favoriete Greenpeacecampagnes zijn ⁽¹⁾. Hieronder vindt u een greep uit deze lezersbrieven. U kunt ook nog steeds een bijdrage leveren aan onze rubriek 'Uw mening telt'. Misschien wordt uw reactie gepubliceerd in het volgende magazine of op www.greenpeace.be.

Mijn favoriete campagnes zijn die waarbij Greenpeace advies geeft over uiteenlopende zaken, zoals de kleine foldertjes die het vroeger verspreidde over producten die we wel of niet mochten kopen. Het is niet altijd gemakkelijk om een onderscheid te maken tussen wat 'goed' en wat 'minder goed' is. En dat betreft zowel producten in hout (ik weet nu veel meer over dat onderwerp dankzij Greenpeace), huishoudtoestellen, auto's, cosmeticaproducten, wasmiddelen, enzovoort. Het is echt moeilijk om een keuze te maken uit het marktaanbod. Daarom ben ik blij als Greenpeace hierover informeert. Maar jammer genoeg doen jullie dat niet meer ⁽²⁾. Ik houd ook van campagnes die de zwaksten beschermen, namelijk de dieren. Bedankt!

Karin V.

Ik houd van al jullie campagnes, maar heb een zwak voor de walvissen. Bedankt in naam van de kinderen van jullie achterkleinkinderen.

Vincenzo v.E.

Als imker kan ik om diverse redenen uw campagnes tegen kernenergie helemaal niet op prijs stellen. Ik ben trouwens lang niet de enige! Er zijn veel problemen die dringender en ernstiger zijn. Denk aan het enorme gevaar voor een wereldwijde besmetting met pesticiden en ggo's. Wij verkeren allemaal in heel groot gevaar. België telt het hoogste aantal kankergevallen ter wereld en dat is niet zonder reden. De pesticiden vergiftigen ons al elke dag in alles wat we eten en drinken. [...] We moeten onze politici wakker schudden om een

einde te maken aan die waanzinnige chemische landbouw die rampzalig is voor het milieu en voor onze gezondheid door grote manifestaties op te zetten tegen Bayer, Monsanto, BASF en ga zo maar voort. Die bedrijven verrijken zich door onze landbouwers op te lichten met steeds giftigere maar volledig nutteloze producten. Alleen de bijenkwekers verzetten zich tegen hun duivelse manipulatie! Wij weten nu al dat wij over minder dan tien jaar geen enkele levende bij meer zullen hebben als er geen einde komt aan deze waanzin. Dan zal de grootste wereldwijde hongersnood ooit misschien het snelle uitsterven van de mensheid veroorzaken! Als er geen dieren meer zijn die voor de bestuiving kunnen zorgen, staat ons een catastrofe te wachten. Het zijn dus niet alleen bijen die bedreigd zijn. ⁽³⁾

Philippe H.

Ik verkies campagnes die mij de mogelijkheid bieden om meteen iets te doen. Natuurlijk is een verantwoorde houding mogelijk op alle terreinen, maar volgens mij laten vooral de campagnes over energie en giftige stoffen aan iedereen toe om rechtstreeks op te treden. Energiebesparing thuis bijvoorbeeld, kiezen voor spaarlampen of de verwarming een graadje lager draaien. Dat zijn initiatieven die wij zelf kunnen nemen. Wat de campagne giftige stoffen betreft is het zo dat het informatica-materiaal voortdurend evolueert en dat we vandaag bij onze aankopen rekening kunnen houden met bepaalde ecologische criteria, waardoor we ook kunnen vermijden dat bijzonder schadelijke onderdelen in het milieu terechtkomen.

Eric V.

De problemen van onze planeet liggen me na aan het hart. Ik waardeer vooral de 'macro-ecologische' campagnes van Greenpeace. De oceanen zijn natuurelementen van wereldformaat. De overexploitatie ervan verstoort aan hoog tempo het evenwicht op aarde dat van essentieel belang is voor het welzijn van de mens. Dat geldt ook voor de bossen, de echte groene longen van onze planeet.

Christiane P.

Ik vind de klimaatcampagne het allerbelangrijkst. De ontregeling van het klimaat op aarde is volgens mij het grootste milieuprobleem. Dit betekent de toekomst van de menselijke soort in gevaar brengen. Bedankt dat jullie campagne voeren!

Pascal L.

⁽¹⁾ zie Greenpeace Magazine nr. 81.

⁽²⁾ u vindt heel wat milieutips op www.greenpeace.be (Rubriek Wat kunt u doen?/Als consument).

⁽³⁾ Greenpeace vindt het noodzakelijk dat het zich tegen kernenergie en fossiele brandstoffen blijft verzetten, en dat het hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie promoot. Tegelijk voert Greenpeace campagne tegen genetisch gewijzigde organismen en meer algemeen voor duurzame landbouw met respect voor mens en milieu. Die thema's zijn eveneens cruciaal.

Uw mening telt

Bent u voor of tegen kernenergie en waarom?

Stuur ons zo snel mogelijk uw antwoord per e-mail: opinion@be.greenpeace.org

■ Neem zelf deel aan Greenpeaceacties!

Peter heeft zich van bij het begin verzet tegen de verspreiding van genetisch gemanipuleerde organismen. Nu neemt hij deel aan de acties om te voorkomen dat ggo's in het milieu worden verspreid.

Charlotte is meer dan ooit voor hernieuwbare energie. Via de acties van Greenpeace probeert ze mee een einde te maken aan vervuilde energie en promoot ze milieuvriendelijke energiebronnen.

Bent u bezorgd om het milieu?

Wilt u op het terrein bijdragen aan de bescherming van het milieu voor de volgende generaties? Dan kunt u actievoerder worden bij Greenpeace.

Wat u zeker moet weten:

- het gaat om een vrijwillig engagement
- geweldloosheid, teamgeest en motivatie zijn van het grootste belang
- veiligheid gaat voor alles
- technische bagage (vb. klimmen) is een extra troef
- een elementaire kennis van het Engels is noodzakelijk
- u kunt zich snel vrijmaken voor 2 tot 3 opeenvolgende werkdagen
- u bent minstens 18

Bent u geïnteresseerd? Vul dan snel de antwoordstrook in.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil deelnemen aan de acties van Greenpeace:

Naam: _____ Voornaam: _____

Straat: _____ Nr: _____ Bus: _____

Postcode: _____ Gemeente: _____

Tel: _____ Geboortedatum: _____

E-mail: _____

Opsturen naar: Greenpeace, t.a.v. Caroline Dossche, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

■ Wilt u lid worden van de Algemene Vergadering van Greenpeace Belgium?

Greenpeace Belgium is een vzw met zijn hoofdzetel op de Haachtsesteenweg 159 in Brussel. Het hoogste orgaan van Greenpeace Belgium is de Algemene Vergadering, waarvan de samenstelling de diversiteit van onze maatschappij vertegenwoordigt. De Algemene Vergadering benoemt de Raad van Bestuur en keurt de rekeningen en de begroting goed.

De Raad van Bestuur benoemt de directeur, volgt de strategische ontwikkelingen van Greenpeace Belgium en legt een jaarverslag voor aan de Algemene Vergadering. Wij zijn op zoek naar nieuwe kandidaten voor de Algemene Vergadering. Wie zich kandidaat wilt stellen moet ouder zijn dan eenentwintig en Greenpeace financieel steunen. Wij zijn vooral op zoek naar kandidaten die competenties hebben op juridisch, financieel of economisch vlak of die ervaring hebben in het besturen van een organisatie. De leden van de Algemene Vergadering nemen deel aan twee vergaderingen per jaar. Zij oefenen deze functie op vrijwillige basis uit.

Als u geïnteresseerd bent in deze functie, stuur dan een mail naar denise.morissens@greenpeace.org samen met een motivatiebrief en een curriculum vitae. De kandidaatstellingen worden door een selectiecommissie bekeken en voorgelegd aan de Algemene Vergadering van oktober.

■ Greenpeace steunen via een legaat of schenking

Waarom zou ik een testament opstellen? Hoe stel ik een testament op? Hoeveel bedragen de successie- of schenkingsrechten? Hoe kan ik Greenpeace steunen door middel van een legaat of schenking?

Heel wat mensen stellen zich deze vragen wanneer ze een testament willen opstellen of een schenking willen doen. In onze brochure Testamenten en schenkingen vindt u de antwoorden. Het eerste deel van de brochure handelt over testamenten en schenkingen in het algemeen. We vestigen bijvoorbeeld uw aandacht op het bestaan van het duolegaat, een interessante formule die u een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. In het tweede deel van de brochure gaan we dieper in op onze werking en onze milieubeschermingscampagnes.

Kortom, een brochure die zeker de moeite loont om eens door te nemen. U kunt ze vrijblijvend aanvragen. Stuur ons de antwoordstrook ingevuld terug of contacteer Raf Drijvers via mail op raf.drijvers@greenpeace.org of telefonisch op 02 274 02 33.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil graag de brochure Testamenten en schenkingen ontvangen.

Naam: _____ Voornaam: _____

Straat: _____ Nr: _____ Bus: _____

Postcode: _____ Gemeente: _____

Telefoon: _____ Geboortedatum: _____

Stuur dit formulier naar : Greenpeace, t.a.v. Raf Drijvers, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel.

GREENPEACE dossier

Zomer 2009 • Juli - juli - augustus

Hoog tijd om de energieriem aan te halen!

Wetenschappers stellen duidelijk dat de geïndustrialiseerde landen hun CO₂-uitstoot drastisch en snel moeten verminderen omdat de aarde nog sneller opwarmt dan eerst gedacht. Die uitstootvermindering is een realistisch doel en het ontbreekt ons niet aan middelen. In veel campagnes van Greenpeace staat het CO₂-dieet centraal. Het is onze missie om de politici op te roepen om hun verantwoordelijkheid op te nemen en bedrijven uit te nodigen om zich aan te passen voordat zij daartoe worden gedwongen. Maar we moeten ook recepten aanbieden die het mogelijk maken op dieet te gaan zonder aan comfort in te boeten. Daarover gaat dit dossier. Veel deskundigen hebben het al aangetoond: samen bereiken we de beste resultaten. Allemaal op de CO₂-weegschaal!

Onze huizen verslinden te veel energie

De huisvesting is in Europa verantwoordelijk voor een groot deel van ons overgewicht aan CO₂. In België veroorzaakt deze sector alleen al 20 % van de CO₂-uitstoot! Om onze planeet te helpen de overvloedige tonnen CO₂ kwijt te spelen, moeten we dus beginnen met onze huizen. Maar hoe? Door efficiënt energieverbruik te stimuleren en te kiezen voor groene stroom.

Efficiënt energieverbruik voor de toekomst

Het concept van energie-efficiëntie omvat twee aspecten: meer efficiëntie en minder verspilling. Met andere woorden: omwille van het dringende klimaatprobleem moet een huishoudtoestel efficiënt zijn, dat wil zeggen gemaakt om zo weinig mogelijk te verbruiken. En tegelijk moet we er ook verstandig mee omspringen. Energie-efficiëntie is een van de meest doeltreffende middelen in de strijd tegen de klimaatverandering en een manier om minder afhankelijkheid te worden van de energievoorziening. Maar toch wordt het concept in het Europees energiebeleid stiefmoederlijk behandeld...

Greenpeace oefent druk uit...

Greenpeace vindt dat het dringend tijd wordt dat apparaten die weinig energie verspillen de norm worden! Om dat te berei-

ken oefenen wij druk uit op de Europese politici, want zij moeten de EU doelstelling om tegen 2020 20 % minder energie te verbruiken dwingend maken. Bedrijven zullen gemakkelijker zuinige toestellen ontwikkelen wanneer zij daar voldoende toe worden aangespoord. Zij hebben sterke en duidelijke signalen nodig om hun investeringen aan te passen en nieuwe producten te ontwikkelen!

... en stimuleert het gebruik van spaarlampen

Greenpeace voert ook campagne om aan te tonen dat energie-efficiëntie echt werkt. Een bewijs daarvan is de campagne voor de promotie van spaarlampen. Voor sommigen lijkt het vervangen van gloeilampen door spaarlampen vandaag al vanzelfspre-

kend, dat ze dat niet eens meer het vermelden waard vinden. Maar er is nog veel werk aan de winkel. In België zou het vervangen van alle klassieke lampen door spaarlampen bijvoorbeeld de uitstoot met ongeveer één miljoen ton CO₂ kunnen verminderen. Verscheidene landen hebben dat goed begrepen en hebben al aangekondigd dat ze alle energieverslindende verlichting willen verbieden. En de Europese Unie heeft zich in maart 2009 uitgesproken voor een geleidelijke afschaffing van gloeilampen. Tegen 2012 zouden die volledig verboden moeten zijn.

De recente acties van Greenpeace in België bij enkele winkelketens waren een schot in de roos: onder andere Ikea, Brico en Colruyt hebben aanvaard om geleidelijk aan de traditionele lampen uit hun rekken te laten verdwijnen.

De spaarlamp is een slim middel om uw CO₂-uitstoot te verminderen.

Al surfend CO₂ kwijtspelen

Wilt u surfen en toch weinig energie verbruiken? Raadpleeg dan de gids voor groene elektronica van Greenpeace. Daarin beoordeelt Greenpeace onder andere het beleid van de verschillende elektronica-bedrijven wat betreft de energie-efficiëntie van hun producten. Een producent krijgt goede punten wanneer zijn producten efficiënter zijn dan wat de Energy Star-norm aanbeveelt en wanneer hij de consumenten advies geeft om hun energieconsumptie te beperken. Aan de kop van het klassement voor het aspect 'energie-efficiëntie' vinden we Samsung, Motorola, LGE, Nokia en Sony Ericsson. Meer informatie op www.greenpeace.be (Wat kunt u doen?)

En als u nu eens voor groene energie koos? Het is een basisingrediënt in het CO₂-dieet!

Denk vooruit, kies voor groene energie

Alle elektronische toestellen, zelfs de meest zuinige, verbruiken energie. Dan kan de elektriciteit die ze verbruiken dus maar beter afkomstig zijn van hernieuwbare bronnen zoals windenergie, zonne-energie, (de juiste) biomassa, ...

Door te kiezen voor groene energie, vermindert u uw CO₂-uitstoot en geeft u tegelijk een belangrijk signaal aan de elektriciteitsproducenten en de verantwoordelijke politici. Het zijn immers belangrijke tijden voor de elektriciteitsproductie, want er moet vandaag worden geïnvesteerd in de infrastructuur van morgen. Als de druk niet groot genoeg is, zullen veel producenten gewoon proberen hun vervuilende centrales wat langer open te houden. Maar de energie van morgen moet hernieuwbaar zijn en moet altijd zuinig worden gebruikt.

Er is groene energie en groene energie...

Er zijn vandaag heel wat leveranciers die uitpakken met een 'groen' imago. Daarmee hopen ze ook u te kunnen overtuigen. Maar de ene groene energie is de andere niet en het adjectief groen staat niet altijd voor dezelfde realiteit. Biomassa is op zich een goede zaak. Kort gezegd gaat het om organisch materiaal dat gebruikt wordt om energie op te wek-

ken. Maar wat als dat organisch materiaal palmolie is? Het merendeel van die olie komt uit Indonesië waar palmolieplantages een verwoestende impact hebben op het tropisch woud. En wat met biomassa die wordt verbrand in steenkoolcentrales van meer dan dertig jaar oud, met een laag rendement? Dat is een regelrechte verspilling van kostbare biomassa. En dat is wat er vandaag in België gebeurt...

Greenpeace ijvert voor groene energie

Greenpeace heeft met succes druk uitgeoefend op de Europese Unie om ervoor te zorgen dat 20 % van het energieverbruik tegen 2020 afkomstig moet zijn uit hernieuwbare bronnen. Sommigen betwijfelen of dit een realistische doelstelling is. We moeten er enerzijds op wijzen dat de vraag naar omlaag moet, dus de nadruk leggen op energie-efficiëntie. En anderzijds moeten we de verschillende institutionele processen op de voet volgen om ervoor te zorgen dat Europa niet de verkeerde weg inslaat en kiest voor een toekomst met groene en duurzame energie. En dat is precies wat Greenpeace doet. Zo hebben we bijvoorbeeld een simulatie gemaakt van een onderlinge verbinding van de bestaande en geplande windmolenparken in de Noordzee en de voorde-

len die dat zou opleveren. We hebben de resultaten van dit onderzoek overgemaakt aan de Europese en de Belgische overheid. Het idee om de windmolenparken met elkaar te verbinden is niet langer sciencefiction.

■ Wat kunt u doen?

Begin uw CO₂-dieet door stap voor stap op zoek te gaan naar de 'energievreters' in uw huis en vervang die door de energiezuinigste producten (kies resoluut voor toestellen uit de categorie A++). Open de jacht op de kleine rode of groene lichtjes... En als u met vakantie gaat, trek dan de stekker van uw televisie, dvd-speler en computer uit het stopcontact. Gebruik een verdeelstekker met schakelaar. Vervang geleidelijk aan uw energieverblindende gloeilampen door spaarlampen. Isoleer uw woning.

Steek een beetje energie in het kiezen van de juiste energie! Bent u nog niet overgeschakeld op groene energie? Aarzel niet langer! Om u te helpen, heeft Greenpeace een klassement opgesteld dat duidelijk aantoonst welke leveranciers het groenst zijn en waarom. Als u uw energie koopt bij een van de leveranciers die goed scoren in het klassement, hebt u de garantie dat u een bijdrage levert aan de strijd tegen de klimaatverandering.

Meer informatie op www.greenpeace.be

Auto's produceren nog altijd massa's CO₂

De transportsector stoot niet enkel enorm veel CO₂ uit, maar is bovendien een van de enige sectoren waarvan de uitstoot nog altijd toeneemt. Wist u dat die uitstoot de voorbije vijftien jaar in Europa zelfs met 30 % is gestegen? En daar zijn vooral de personenwagens verantwoordelijk voor. Een afslanking dringt zich dus op. Vooral omdat het aantal auto's wereldwijd maar blijft toenemen... Die vraatzucht hypothekeert in meer dan één opzicht de inspanningen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

In Europa zijn personenwagens verantwoordelijk voor 12 % van de totale CO₂-uitstoot. Als er niets verandert, zal dit aandeel door het groeiende aantal auto's en het stijgende aantal afgelegde kilometers nog verder toenemen... Het autoverkeer heeft ook invloed op de kwaliteit van de lucht die we inademen en onze gezondheid. Er zijn dus veel redenen voor een drastische afslanking.

154 g in 2008, 130 g in 2015: Greenpeace zet Europa onder druk

Greenpeace oefent al jaren druk uit op de Europese Unie om de uitstoot van nieuwe auto's te reglementeren. Eindelijk is dat gebeurd: de uitstoot moet tegen 2015 beperkt worden tot gemiddeld 130 g CO₂/km en tegen 2020 tot 95 g CO₂/km. In 2008 bedroeg de gemiddelde uitstoot 154

g CO₂/km. Deze maatregel is een primeur, maar zal niet volstaan om het klimaat te redden. Greenpeace zal druk blijven uitoefenen om de doelstellingen in de toekomst ambitieuzer en dwingender te maken.

Net als in andere landen voert Greenpeace ook in België actie om aandacht te vragen voor de grote problemen die het transport veroorzaakt en om tegelijk te wijzen op de alternatieven voor 'koning auto'. De geplande verbreding van de Brusselse Ring illustreert goed hoe de Belgische overheid met haar beleid de verkeerde richting uit kan gaan. Het is namelijk gebleken dat een uitbreiding van de wegcapaciteit de vraag alleen maar doet toenemen. Met andere woorden: om opstoppen en files te vermijden, is het beter om het aantal auto's te beperken en te kiezen voor andere vervoersmiddelen.

■ Wat kunt u doen?

Ook achter het stuur is een CO₂-diefte mogelijk, of beter nog, door niet achter het stuur te gaan zitten! Enkele tips: gebruik de auto zo weinig mogelijk en neem het openbaar vervoer: wist u dat de tram de meest zuinige en doeltreffende keuze is? Laat voor kleine verplaatsingen eens vaker uw benen het werk doen, door te voet te gaan of te fietsen! Kies voor verplaatsingen naar onze buurlanden de trein. Die is veel klimaatvriendelijker dan de auto of het vliegtuig. Maak minder verre reizen.

Bent u van plan om een nieuwe auto te kopen? Kies dan voor een kleinere wagen, die minder energie verbruikt. De impact van een auto op het milieu wordt bepaald door verschillende factoren: de uitstoot van CO₂ en fijn stof. De Ecoscore houdt rekening met die criteria en vormt dus een goed uitgangspunt om uw keuze op te baseren.

Meer informatie op www.greenpeace.be

En als we eens wat vaker milieuvriendelijker transportmiddelen zouden nemen, zoals de fiets voor kleine afstanden?

Anders eten om minder te wegen op de aarde

De landbouw draagt in ruime mate bij tot de productie van broeikasgassen. Door onze eetgewoonten een klein beetje te veranderen, kunnen wij ons CO₂-arme dieet verbeteren. Het recept? Heel eenvoudig door minder vlees te eten bijvoorbeeld. Rajenda Pachauri, Nobelprijswinnaar voor de Vrede en voorzitter van het IPCC ⁽¹⁾, gaf ons die hoopvolle boodschap heel duidelijk...

Telen, vervoeren, verwerken, bewaren, verpakken, bereiden... De CO₂-factuur van onze voeding is hoog, vooral omwille van de vele energie die er voor nodig is. Om het leefmilieu te sparen, kunnen we natuurlijk kiezen voor lokaal gekweekte seizoenproducten. Maar sommigen gaan nog een stap verder. Zo pleit Rajenda Pachauri openlijk voor een verandering in onze consumptiepatronen en eetgewoonten en dringt hij aan op een verminderde vleesconsumptie, die trouwens ook beter zou zijn voor onze gezondheid.

Volgens de FAO ⁽²⁾ is de wereldwijde vleesconsumptie verantwoordelijk voor 18 % van de uitstoot van broeikasgassen. Hoe valt die CO₂-vraatzucht te verklaren? Vooral door de ontbossing: 70 % van de gronden in het Amazonewoud waar vroeger bossen stonden, zijn vandaag ingenomen door weiland voor de veeteelt. Bij die

ontbossing komen broeikasgassen in de atmosfeer terecht... En dan hebben we het nog niet gehad over het methaangas uit de spijsvertering van de herkauwers, de intensieve landbouw om diervoeder te produceren, de meststoffen, de mestproductie, de energie die nodig is om tractoren aan te drijven en stallen te verwarmen, het vervoer, de verpakking, ...

De boodschap van de voorzitter van het IPCC is niet bedoeld als indoctrinatie. Hij stelt voor om onze voedingsgewoonten te veranderen. Dat hij volledig gelijk heeft blijkt uit de volgende vergelijking: indien alle inwoners van Vlaanderen een dag per week geen vlees zouden eten, besparen zij evenveel CO₂ als wanneer we 500.000 auto's uit het verkeer zouden nemen! Op individueel vlak zou die kleine verandering evenveel CO₂ helpen vermijden als wanneer we een heel jaar geen vaatwasma-

chine, wasmachine, diepvriezer, stofzuiger, hifi-installatie en televisie zouden gebruiken!

Greenpeace ijvert voor een duurzame landbouw

Greenpeace heeft met veel energie aandacht gevraagd voor het schandaal van ontbossing in het Amazonegebied voor weiland en voor de intensieve sojateelt. Die monocultuur is grotendeels bestemd voor de productie van veevoeder in de geïndustrialiseerde landen. Bovendien brengt die ook weinig respect op voor de mensenrechten.

Greenpeace wilt dat er een einde komt aan de intensieve industriële landbouw die in sterke mate bijdraagt aan de klimaatverandering. Er moet meer ruimte komen voor duurzamere methodes, die voorrang geven aan lokaal gekweekte seizoenproducten afkomstig uit de biologische landbouw. Dat is de boodschap waar Greenpeace de politici van wil overtuigen.

Door onze eetgewoonten een beetje aan te passen kunnen we onze impact op het klimaat beperken.

⁽¹⁾ Intergovernmental Panel on Climate Change, VN-organisatie van wetenschappers die de klimaatverandering evalueert.

⁽²⁾ Food and Agriculture Organization, Voedsel- en Landbouworganisatie

■ Wat kunt u doen?

Door uw eetgewoonten een beetje aan te passen kunt u gemakkelijk en snel uw impact op de klimaatverandering verminderen. Laten we allemaal op CO₂-dieet gaan!

Beperk in de eerste plaats uw vleesconsumptie, maar gebruik ook seizoenproducten en lokaal geproduceerde voeding. Vermijd overbodige verpakking, beperk het gebruik van diepgevroren en bereide maaltijden en doe uw boodschappen dicht bij huis...

Meer informatie op www.greenpeace.be

– Caroline Veter

Uw kinderen tonen belangstelling voor het milieu en voor Greenpeace? Vraag dan het kwartaalblad Greenpeace Kids aan!

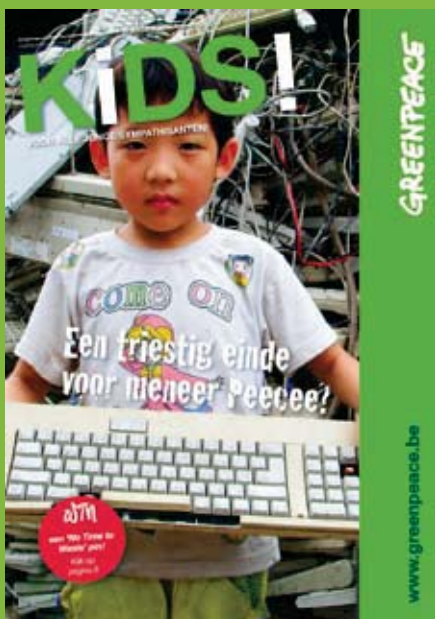
Op acht pagina's informeert dit magazine jongeren van 6 tot en met 12 jaar over de activiteiten die Greenpeace organiseert om het milieu te beschermen.

Met de hulp van de twee denkbeeldige personages Seppe en Sanne vinden ze zeker iets naar hun gading in het blad: het dagboek van actievoerders in volle actie, een dossier over een interessant milieuthema, interviews, tips om het milieu te beschermen, een wedstrijd, ...

Uw kinderen willen graag Greenpeace Kids ontvangen?
Aarzel niet en bel ons op: 02 274 02 41

U ontvangt dan Greenpeace Kids samen met uw gewone Greenpeace Magazine in de bus, zonder bijkomende kosten.

Indien uw kinderen Greenpeace Kids al krijgen, hoeft u natuurlijk niets te doen.
Zij blijven hun magazine gewoon ontvangen.

Steun ons! 001-1380706-84

Greenpeace - Haachtsesteenweg 159 - 1030 Brussel - tel: 02/274.02.00

GREENPEACE

www.greenpeace.be